

åbnes, såfremt der åbnedes tilbud fra uorganiserede, var i strid med bestemmelserne i prislovens § 10, og at der herefter ikke havde været hjemmel for rådet til at meddele foreningen pålæg om ophævelse af bestemmelsen eller om ikke at anvende den ved den i sagen omhandlede licitation.¹⁾²⁾

II. Enkeltvirksomheders bestemmelser.

Domstolene har beskæftiget sig med mange tilfælde, hvor der har foreligget overtrædelser af de af leverandører ved revers fastsatte bestemmelser om priser og salgsbetingelser i et eller flere følgende omsætningsled. De herom truffne afgørelser har bygget på almindelige kontraktretlige grundsatninger og fulgt den hovedlinie, at reverssystemet, hvor det af leverandøren har været gennemført på effektiv vis og ikke været behæftet med mangler, er blevet anerkendt af domstolene, uden at der af disse har været foretaget en bedømmelse af, om bestemmelserne udfra prislovens eller pristalelovens bestemmelser måtte anses for rimelige. Efter en af Sø- og Handelsretten den 20. maj 1938 afsagt dom (U.f.R. 1938, side 881) havde et firma ved underskrift på en generalerklæring forpligtet sig til ikke at videresælge leverandørens mærkevarer til nogle på en fortløbig liste opført forhandlere eller således, at varerne kunne formodes at blive undersøgt, ligesom firmaet havde underkastet sig afgørelse af en voldgiftsdomstol; firmaet havde til en på listen opført forhandler leveret varer og blev af voldgiftsdomstolen idømt en bøde på 8 000 kr. Da firmaet nægtede at efterkomme voldgiftsdomstolens kendelse, blev firmaet sagsøgt til bødens betaling. Idet der ikke kunne gives firmaet medhold i, at kontrol- og reverssystemet var behæftet med mangler, og den ikke-rettidige anmeldelse til priskontrolrådet af reverssystemet efter omstændighederne³⁾ ikke kunne afskære domstolene fra at træffe afgørelse i sagen, blev fir-

maets frifindelsespåstand ikke taget til følge. Da imidlertid voldgiftsdomstolens sammensætning ikke gav garanti for en upartisk afgørelse, kunne domstolene tage spørgsmålet om berettigelsen af det givne bødepålæg under påkendelse og skønne over, om der var hjemmel til at ikende en bøde af størrelse som den pålagte. Under hensyn til, at der kun fandtes bevis for eet overtrædelsestilfælde, nedsattes bøden til 2 000 kr., jfr. nedenfor side 48.

Som eksempel på tilfælde, hvor reverssystemet er blevet tilsidesat, kan blandt flere sager af lignende art nævnes Højesterets dom i U.f.R. 1935, side 363. Efter et af en fabrikant indført reverssystem forpligtede forhandlerne sig til ikke at sælge under de af fabrikanten fastsatte priser, og for at kunne efterspore overtrædelser forsynedes varernes kartoner af fabrikanten med kontrolnumre. Da imidlertid reverssystemet efter det under sagen oplyste var mangelfuldt gennemført, kunne fabrikanten ikke skride ind med forbud og kræve erstatning i anledning af, at en handlende, der ikke selv havde påtaget sig nogen forpligtelse overfor fabrikanten, solgte varen til underpris. Højesteret tilføjede, at ophævelsen af det nedlagte forbud og den handlendes frifindelse også måtte blive en følge af, at varerne måtte antages solgt, uden at fabrikantens kontrolnumre var fjernet og det rene salg til underpris med kendskab til reverssystemet ikke i sig selv kunne gøre salget retsstridigt.

III. Voldgiftsaftaler.

I de til priskontrolrådet anmeldte aftaler og bestemmelser er det ofte fastsat, at tvistigheder eller overtrædelser afgøres ved en voldgiftsret eller et foreningsorgan. En gennemgang af de til priskontrolrådet til og med den 4. august 1939 anmeldte aftaler viste således, at 215 af ialt 476 anmeldte aftaler havde regler om voldgift⁴⁾.

1) Det fremgår af sagen, at 4 højesteretsdommere afgav dissens. Disse dommere stemte for at stadfæste landsrettens dom i henhold til dens grunde.

2) Jfr. priskontrolrådets beretning 1945—49, side 79—83.

3) I en skrivelse til den forening, af hvilken leverandøren var medlem, havde priskontrolrådet bl. a. udtalt, at rådet ville „finde det overvejende betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at forsyne Registreringen af de af Foreningen anmeldte Aftaler med Paategning om, at Anmeldelsen ikke er sket rettidigt.“

4) Se Bernt Højle: Foreningsvoldgift (1941), side 105 ff.